

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

РЕЗЮМЕ

Метою дослідження є оцінка конкурентної інвестиційної позиції України в умовах регіоналізації світового господарства.

Ключові слова: конкурентоспроможність, інвестиції, інвестиційна позиція, світова економіка, регіональна економіка, інвестиційне середовище

РЕЗЮМЕ

Целью исследования является оценка конкурентной инвестиционной позиции Украине в условиях регионализации мирового хозяйства.

Ключевые слова: конкурентоспособность, инвестиции, инвестиционная позиция, мировая экономика, региональная экономика, инвестиционная среда

SUMMARY

Research objective is to assess the competitive position of Ukraine's investment in a regionalization of world economy.

Keywords: competitiveness, investments, an investment item, world economy, regional economy, the investment environment

ОЦІНКА РОЗПОДІЛУ КРАЇН СВІТУ ЗА РІВНЕМ ІНДЕКСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Ніколенко Т.І., асистент кафедри міжнародної економіки МДГУ

Стале зростання економіки будь-якої держави потребує сприятливих рамкових умов для бізнесу та активного підключення факторів інновативності в економічне життя, що передбачає системне посилення конкурентних переваг порівняно із іншими країнами світу і сприяє збільшенню надходження прямих іноземних інвестицій, а також підвищенню адаптивності економічної системи до зовнішніх збурень. Конкурентоспроможність економіки, методи її визначення та зв'язок із динамікою зростання на різних етапах економічного циклу вже не перше десятиліття перебувають у центрі уваги економістів та урядовців, оскільки якість тих чи інших оцінок і ступінь їх відповідності сучасним економічним реаліям суттєво позначаються на ґрунтовності стратегічних рішень держави на всіх рівнях економіки.

Міжнародна конкурентоспроможність країни – це здатність країни створити таке національне бізнес-середовище за умов вільного справедливого ринку, в якому вітчизняні товаровиробники можуть постійно розвивати свої конкурентні переваги, займати й утворювати стійкі позиції на певних сегментах світового ринку, завдяки потужному економічному потенціалу, що забезпечує економічне зростання економіки на інноваційній основі, розвинутій системі ринкових відносин, володінню значним інтелектуальним капіталом та інвестиційними ресурсами, гнучким реагування на зміну світової кон'юнктури та, відповідно до цього, диверсифікацією виробництва, максимально відстоюючи реалізацію національних інтересів заради економічної безпеки та високих стандартів життя населення.

Дослідженню проблематики інновацій та інноваційного розвитку країн у світовому господарстві присвячено цілий ряд досліджень українських та зарубіжних учених, таких як О.І.Амоша, П.Ю.Бельський, Ф.Валента, Ф.Є.Іванов, Г.В.Козаченко, О.О.Любіч, Ю.В.Макогона, М.П.Портер, М.І.Прокопенко, О.С.Редькін, В.О.Точилін, Р.Фатхутдінов, Л.І.Федулова, Ф.Хедоурі, Д.М.Черваньов, М.Г.Чумаченко, І.Б.Шведь, Г.К.Яловий та ін.

Незважаючи на значні досягнення сучасної наукової думки щодо розвитку інноваційної діяльності країн у світовому господарстві, існує необхідність подальших досліджень з питань інноваційного розвитку національних економік в умовах інтернаціоналізації світового виробництва.

Метою даної статті є аналіз розподілу країн світу за рівнем інноваційного розвитку, як однієї із складових глобального індексу конкурентоспроможності.

Для оцінки конкурентоспроможності національної економіки застосовують кількісні (hard data) та якісні (survey data) (експертні та соціологічні) методи. Кількісні — базуються на використанні математичних і статистичних методів аналізу для показників. Це здебільшого стосується обсягів ринку в грошовому чи натуральному вираженні, цін, витрат і факторів, які на них впливають. Даний метод використовують у своїх дослідженнях, передусім, консалтингові фірми, які оцінюють конкурентоспроможність різних країн світу та роблять конкретні техніко-економічні обґрунтування різних методів і підходів до їх підвищення. Кількісний аналіз доповнює якісний, оскільки не всі фактори та механізми зростання конкурентних переваг нагромадження потенціалу конкурентоспроможності, можна виміряти. Цей метод достатньо точний, хоча й дає можливість оцінити явище через певний проміжок часу.

В рейтингу конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму постійно розширюється географія, до щорічного звіту кожного разу включають нові країни. В 2008 році до рейтингу, складеного на основі індексу глобальної конкурентоспроможності, було включено Оман, Саудівську Аравію, Сирію, Узбекистан, Пуерто-Ріко, а Сербію і Чорногорію було представлено в ньому як дві незалежні держави. Таким чином, у нинішньому рейтингу 2009-2010 фігурує 133 країни світу, тоді як у 2008 році — 131. Критерії оцінки ґрунтуються на об'єктивних статистичних показниках і експертних оцінках більш ніж 11 тис. керівників світового бізнесу. Вага економічних показників в загальному рейтингу складає близько 25%, факторів технологічного розвитку і інноваційності – 50%, і чинників, пов'язаних з якістю суспільних і державних інститутів, — що залишилися 25% [1].

Беручи до уваги те, що дослідження експертів Світового економічного форуму стосуються розрахунку показників глобальної конкурентоспроможності (GCI) та конкурентоспроможності бізнес-середовища (BCI) і для України, вважаємо за доцільне навести стислий аналіз відносно зазначених індексів.

Отже, групу лідерів (країн, що увійшли до першої десятки) представляють Швейцарія, США, Сінгапур, Швеція, Данія, Фінляндія, Німеччина, Японія, Канада і Нідерланди (табл. 1).

Україна в нинішньому рейтингу (2009-2010р.) перебуває на 82-й позиції, спустившись на десять сходинок порівняно з торішнім показником (2008-2009). Однак слід зазначити, що внаслідок зміни методології торішня 72-га позиція нашої країни в нинішньому звіті відповідає 69-й. При цьому Україна поступилася таким країнам, як Естонія (35 місце), Польща (46 місце), Азербайджан (51 місце), Литва (53 місце), Росія (63 місце), Казахстан (67 місце), Латвія (68 місце).

Перелік конкурентних переваг економіки України, на жаль, дуже короткий і містить лише 18 пунктів. Назвемо деякі з них: якість залізничної інфраструктури (31-е місце), державний борг (17-те), якість початкової освіти (49-те), доступ до вищої освіти (17-те), якість математичної і природничо-наукової освіти (44-те), якість освітньої системи (47-ме), практика наймання і звільнення (16-те), витрат на звільнення персоналу (17-те), відношення продуктивності праці до заробітної плати (26-те), участь жінок у трудовій діяльності (26-те), контроль за міжнародною дистрибуцією (46-те місце), здатність до інновацій (40-ве).

Сучасний етап світового розвитку характеризується посиленням тенденцій до підвищення значущості науково-технічних факторів інтенсивного економічного зростання, посиленням інтернаціоналізації світової науково-технічної сфери, здатності країни світового господарства впроваджувати інновації, модернізувати виробничі і технологічні процеси, пристосовуючи їх до мінливих умов навколишнього середовища.

Слід також зазначити, що на сучасному етапі розвитку конкурентоспроможність країн значно посилюється, про що свідчить той факт, що сучасна світова торгівля набула глобальні масштаби. В 2008р світовий експорт товарів сягнув 13570 млрд. дол. США., збільшившись за 25 років (у порівнянні з 1983 роком) майже в 9 разів.

Для оцінки ступеня нерівномірності розподілу країн світу за рівнем інноваційного розвитку проведемо структурне групування. Результати групування наведені в таблиці 2.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Отже, до першої групи країн, індекс інноваційного потенціалу яких варіюється в межах від 2,14 до 2,59 увійшли такі країни: Парагвай, Болівія, Боснія та Герцеговина, Еквадор, Нідерланди, Киргизія, Тимор-Лесте, Албанія, Мавританія, Зімбабве, Венесуела, Бангладеш, Гайана, Чад, Грузія та Сірінам.

Таблиця 1

Країна	Індекс глобальної конкурентоспроможності за версією Всесвітнього економічного форуму [1]	
	GCI 2009-2010	GCI 2008-2009
	Місце в рейтингу	Індекс
Швейцарія	1	5,6
США	2	5,59
Сінгапур	3	5,55
Швеція	4	5,51
Данія	5	5,46
Фінляндія	6	5,43
Німеччина	7	5,37
Японія	8	5,37
Канада	9	5,33
Нідерланди	10	5,32
Гонконг	11	5,22
Тайвань	12	5,20
Великобританія	13	5,19
Норвегія	14	5,17
Австралія	15	5,15
Франція	16	5,13
Австрія	17	5,13
Бельгія	18	5,09
Південна Корея	19	5,00
Нова Зеландія	20	4,98
Естонія	35	4,63
Польща	46	4,49
Литва	53	4,23
Росія	63	4,11
Казахстан	67	4,07
Латвія	68	4,04
Україна	82	3,95
Грузія	90	3,83
Вірменія	97	3,64
Таджикистан	122	3,27

До другої групи країн, індекс інноваційного потенціалу яких варіюється в межах від 2,59 до 3,05 увійшли такі країни: Бурунді, Гана, Алжир, Сальвадор, Туніс, Ефіопія, Гондурас, Арсенія, Перу, Сірія, Камбоджа, Лівія, Намібія, Кот де Вуар, Непал, Камерун, Мотенегро, Домініканська республіка, Філіппіни, Уганда, Таджикистан, Лесото, Мозамбік, Македонія, Малаві, Танзанія, Болгарія, Замбія, Бенін, Латвія, Аргентина, Мадагаскар, Максика, Трінідад і Тобаго, Ямайка, Кувейт, Малі, Пакистан, Сербія, Гватемала, Монголія, Бруней, Буркуна-Фасо та Єгипет.

Таблиця 2

Розподіл країн світу за рівнем індексу інноваційного потенціалу			
Групи країн світу за значенням індексу інноваційного потенціалу		Число країн	Середнє значення індексу інноваційного потенціалу
2,14	2,59	16	2,42
2,59	3,05	44	2,85
3,05	3,50	30	3,25
3,50	3,96	17	3,69
3,96	4,41	5	4,15
4,41	4,86	10	4,61
4,86	5,32	5	5,12
5,32	5,77	5	5,55

До третьої групи країн, індекс інноваційного потенціалу яких варіюється в межах від 3,05 до 3,50 увійшли такі країни: Гамбія, Нігерія, Ботсвана, Румунія, Туреччина, Панама, Словаччина, Уругвай, Греція, Казахстан, Колумбія, Україна, Бахрейн, Хорватія, Йорданія, Литва, Марокко, Таїланд, Оман, Сенегал, Мальта, Польща, Росія, Італія, Чилі, Кенія, Барбадос, Шрі-Ланка, Угорщина та В'єтнам.

До четвертої групи країн, індекс інноваційного потенціалу яких варіюється в межах від 3,50 до 3,96 увійшли такі країни: Бразилія, Азербайджан, Південна Африка, Іспанія, Індонезія, Естонія, Катар, Коста Рика, Кипр, Португалія, Пуерто-Рико, Саудівська Аравія, Індія, Словенія, Гонг Конг, ОАЕ та Китай.

До п'ятої групи країн, індекс інноваційного потенціалу яких варіюється в межах від 3,96 до 4,41 увійшли такі країни: Чехія, Малайзія, Нікарагуа, Ірландія та Люксембург.

До шостої групи країн, індекс інноваційного потенціалу яких варіюється в межах від 4,41 до 4,86 увійшли такі країни: Австралія, Австрія, Франція, Норвегія, Ісландія, Великобританія, Бельгія, Нова Зеландія, Канада та Корея.

До сьомої групи країн, індекс інноваційного потенціалу яких варіюється в межах від 4,86 до 5,32 увійшли такі країни: Данія, Ізраїль, Сінгапур, Німеччина та Китай.

До восьмої групи країн, індекс інноваційного потенціалу яких варіюється в межах від 5,32 до 5,77 увійшли такі країни: Швеція, Японія, Фінляндія, Швейцарія та США.

Таблиця 3

Розрахунок коефіцієнтів нерівномірності розподілу (коефіцієнтів локалізації та концентрації)

Групи країн за рівнем інноваційного потенціалу			фвідн	х відн	Клок	х відн - ф відн
1	2,14	2,59	0,1212	0,0872	0,72	0,034
2	2,59	3,05	0,3333	0,2817	0,85	0,052
3	3,05	3,50	0,2273	0,2196	0,97	0,008
4	3,50	3,96	0,1288	0,1410	1,09	0,012
5	3,96	4,41	0,0379	0,0467	1,23	0,009
6	4,41	4,86	0,0758	0,1038	1,37	0,028
7	4,86	5,32	0,0379	0,0575	1,52	0,020
8	5,32	5,77	0,0379	0,0625	1,65	0,025

$$K = \frac{1}{2} * 0,1867 = 0,09 \quad (1)$$

Оцінка нерівномірності розподілу експорту, імпорту чи іноземних інвестицій на регіональному рівні, тобто між окремими складовими сукупності (регіонами) ґрунтується на порівнянні часток двох розподілів – за кількістю елементів сукупності d_j (або за факторною ознакою $d_{факт}$) та за обсягом значень ознаки D_j (або за результативною ознакою $d_{рез}$). Якщо розподіл значень ознаки рівномірний, то $d_j = D_j$. Відхилення часток свідчить про певну нерівномірність розподілу, яка вимірюється коефіцієнтами:

$$1) \text{ локалізації } L_j = \frac{D_j}{d_j} * 100 = \frac{d_{рез}}{d_{факт}} * 100 \quad (2)$$

$$2) \text{ концентрації } K = \frac{1}{2} \sum |D_j - d_j| = \frac{1}{2} \sum |d_{рез} - d_{факт}| \quad (3)$$

Коефіцієнт локалізації розраховується для кожної складової сукупності. За рівномірного розподілу всі значення коефіцієнтів локалізації дорівнюють «1». У випадку концентрації значень ознаки у певній складовій сукупності $L_j > 1$, і навпаки.

Коефіцієнт концентрації є узагальнюючою характеристикою відхилення розподілу від рівномірного. Значення його коливаються у межах від 0 до 1. У рівномірному розподілі $K=0$. Чим помітніша концентрація, тим більше значення K відхиляється від 0.

Таблиця 4.

Розрахунок коефіцієнту Джинні

Групи країн за рівнем інноваційного потенціалу			фвідн	х відн	х кум	фвідн*хкум	фвідн*хвідн
1	2,14	2,59	0,1212	0,0872	0,0872	0,0106	0,0106
2	2,59	3,05	0,3333	0,2817	0,3689	0,1230	0,0939
3	3,05	3,50	0,2273	0,2196	0,5885	0,1338	0,0499
4	3,50	3,96	0,1288	0,1410	0,7295	0,0940	0,0182
5	3,96	4,41	0,0379	0,0467	0,7762	0,0294	0,0018
6	4,41	4,86	0,0758	0,1038	0,8800	0,0667	0,0079
7	4,86	5,32	0,0379	0,0575	0,9375	0,0355	0,0022
8	5,32	5,77	0,0379	0,0625	1,0000	0,0379	0,0024
Разом						0,5307	0,1867

$$K^{Дж} = 1 - 2 \sum f_{відн} \cdot x_{кум} + \sum f_{відн} \cdot x_{відн} = 1 - 2 * 0,5307 + 0,1867 = 0,125 \quad (4)$$

$f_{відн}$ - частка частот і-ої групи країн (регіонів);

$x_{кум}$ - кумулятивна (накопичена) частка значень показника (експорту) за групами країн (регіонів),

$x_{відн}$ - частка значень показника (експорту) і-ої групи країн (регіонів)

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

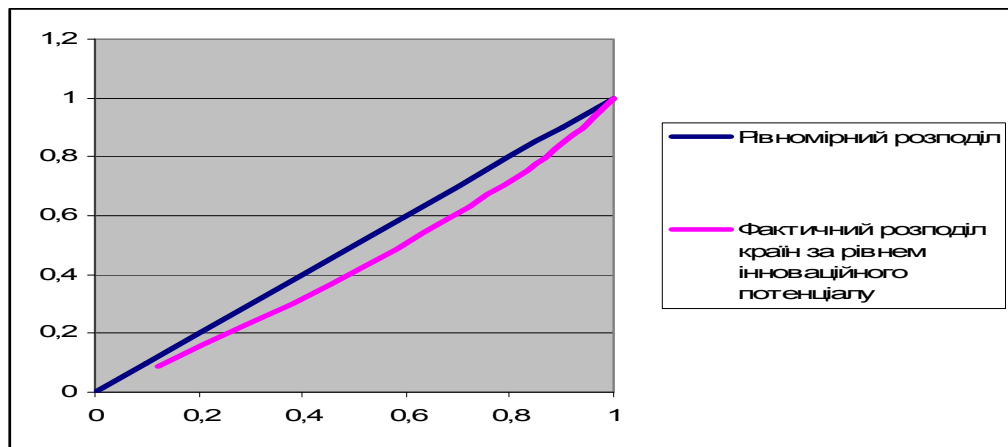

Рис.1. Крива Лоренцу розподілу країн світу за рівнем інноваційного потенціалу

На основі наведеного аналізу показників розвитку світового ринку технологій можна зробити такі висновки щодо тенденцій його розвитку:

- високотехнологічні галузі спричиняють все зростаючий вплив на розвиток національних економік, зміцнення їх позицій у рамках світового господарства;
- характер розвитку й потреби світового ринку технологій є основою процесів, що відбуваються у світовій науково-технічній сфері, визначають напрямки, динаміку й особливості її функціонування;
- світовий ринок технологій відрізняється найбільшою інтенсивністю розвитку й високим ступенем монополізації;
- глобальну спрямованість науково-технічного прогресу формують країни «Великої вісімки». Разом з тим, починає збільшуватися ступінь включення в цей процес нової групи країн - нові індустріальні країни Східної й Південної Азії;
- значуще місце держав на світовому технологічному ринку забезпечується за рахунок ефективної науково-технічної політики, що включає достатнє фінансування НДДКР, створення сприятливих умов для функціонування різного роду суб'єктів науково-технічної діяльності.

Підводячи підсумок, можна сказати, що останні роки нового сторіччя характеризуються великими змінами у світовій економіці. В світовому господарстві все більше формується нова парадигма зростання на основі використання знань та інновацій, як найважливіших економічних ресурсів.

Сьогодні в світі одержала визнання інноваційна модель економічного розвитку, коли інвестиції в людський капітал, дослідження і розробки на основі національних інноваційних систем та міжнародного співробітництва в науково-технологічній сфері забезпечують країнам якісне економічне зростання на інноваційній основі та нарощення міжнародної конкурентоспроможності.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові дані – Режим доступу: <http://www.weforum.org/gcr>.

РЕЗЮМЕ

У статті дана оцінка ступеню нерівномірності розподілу країн світу за рівнем інноваційного розвитку та проведено структурне групування країн; проаналізовано показники розвитку світового ринку технологій та зроблені відповідні висновки.

Ключові слова: інноваційний розвиток, угруповання країн, світовий ринок технологій

РЕЗЮМЕ

В статье дана оценка степени неравномерности распределения стран мира по уровню инновационного развития и проведена структурная группировка стран; проанализированы показатели развития мирового рынка технологий и сделаны соответствующие выводы.

Ключевые слова: инновационное развитие, группировка стран, мировой рынок технологий

SUMMARY

The paper will evaluate the degree of uneven distribution countries of the world in terms of innovative development and a structural grouping of countries analyzed in the world development indicators are pointed technologies and draw appropriate conclusions.

Key words: innovation development, grouping of countries of the world technology market

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА КОВБАСИ ВАРЕНОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ПАСТИ З НУТУ

Холодова О.Ю., аспірант Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського¹

Вступ. Реалізація національної програми «Здоров'я нації», яка здійснюється в контексті як державної програми «Якість життя», так і Європейської – «Здоров'я для всіх в XXI сторіччі», повинна ґрунтуватися на забезпеченні населення країни повноцінним і безпечним харчуванням.

Одним із напрямків реалізації національних і міжнародних програм щодо вирішення проблем безпечного харчування є вдосконалення асортименту і якості й безпечності продовольства на основі сучасної теорії харчової комбінаторики. Зокрема, у м'ясопереробній галузі спостерігається тенденція використання при виробництві ковбасних виробів рослинної сировини. З приводу збагачення ковбасних виробів повноцінними рослинними компонентами особливу увагу привертає зернобобова культура – нут, яка володіє унікальними корисними властивостями. Доцільність і перспективність використання зернобобової сировини у виробництві ковбасних виробів, а саме, пасти з нуту, виходить із проведеної в роботі кваліметричної оцінки розробленого нового виду ковбаси вареної і розрахунків економічної ефективності її виробництва.

Для кваліметричної оцінки рівня якості ковбаси доцільно врахувати ступінь відповідності кожного з показників вимогам споживача, а саме: технологічних, ергономічних, патентно-правових, економічних, естетичних, екологічних, уніфікації і стандартизації, призначення, безпечності, транспортальності.

Постановка проблеми і її зв'язок із найважливішими науковими та практичними завданнями. Необхідність оцінки економічної ефективності обумовлюється підвищенням споживчих властивостей ковбаси вареної. З урахуванням багатокomпонентного